

restablir el vers potser es podria esmenar en «si ab espíres no-t nou, / ab fum nourà-t prou». —² És ben cert que Schiller s'hauria sentit reviere en llengua magnífica, simple i sonora, i Beethoven esplèndidament entès, quan el gran Orfeo i la mà de Casals traslladaren a nova vida aquell «Freude, Funke Himmelstochter/Götterzeugt ---» (ed. Stuttgart 1867, IV, i). —³ La publicà primerament a l'Arxiu de Tradicions Populars de V. Serra i Boldú (Bna. I, 1928, 274-9) i reaparegué compilada en l'«edició definitiva» de les *Rondaies Mall.* XIII, 13ss. El text és enterament paral·lel al de la *Ventafores, Cendri-lion* etc., internacional: la xicota va tres vegades al ball del rei, el rei se n'enamora i s'hi casa; una vegada porta «el vestit dels Estels, l'altra el de la Lluna, i la terça el del Sol». Escrita, no cal dir-ho, en l'acostumat mallorquí pagesívol. —⁴ Avui la *h* aspirada (< F) és muda a gairebé tota la Vall d'Aran (només els pobles de Canejan i Bausenn la mantenen ja el 1924 i abans, però justament en el meu *VocAr.*, 30, només poso nota d'haver estat recollit des de Vilamòs en amunt, i per cert en molts pobles). És veritat que hi ha una contradicció entre la *h* aspirada del *buho* del Gers, i el bearn. *bue* sense *h*, però no és solament la Vall d'Aran on la *h* és feble, sobretot entre vocals; cert que hi ha una variant *bibe* en el Bearn, com si fos *viva*, però això no sols fóra de mal entendre semànticament sinó incompatible amb la resta de les formes gascones. —⁵ Almenys l'usa JOLLER i Rabassa, fill i hereu literari del vallenc NOLLER (barceloní ell?): «com si un vent diabòlic ablamés ressentiments entre germans --- les cares s'encenien i els ulls *vispillejaven*» (*Quii pre-sum fa fum*, p. 90; val a dir que usa l'emp. *abla-mar*). —⁶ «Ei mes quan la fuelha fano», estr. 7, v. 2: Rayn. v, 527; *PSW* IV, 209, segons el ms. E. *S'estriiba* «se tracasse» (potser «s'évertue» parlant del mascle esgotat per una insaciabile); *cruzels, cozens* etc. són adjectius epítets de *amor* (fem. en oc. ant.). *Galiana* és la gran carrerada dels ramats transhumants, lloc que pot servir de paradigma de 'indret o cosa molt trepitjada, molt sollada': doncs, una «amor que *guespilha*» és pitjor, és més fastigós, que la *galiana*. Deu voler dir doncs l'amor venal, l'amor de la dona ultra-coqueta, abarraganada. —⁷ Ed. Ugolini, n.º 5 (p. 557); amb comentari i trad. molt desencertades, i en part ridícules, de Riquer (*BABL* XVIII, 82; i 55.14 de la seva ed.) («un francès de la ciutat»); *franc* és 'home de natural noble', que per més que sigui un mer burgès de ciutat val més que un malvat home de la noblesa. Amb aquest *g(u)ispeylla* cf. *gispilha* en el ms. C de Marcabré.

GUSSI (també pronunciat *bussi*), 'llagut', mot mediterrani comú amb diversos parlars italians i dalmàtics (en particular genovès *gusu*, *gozzo*), d'etimologia obscura i de procedència incerta; no és inversemblant però tampoc no és gaire probable que estigui vinculat amb el tipus *bus*, nom medieval de grans embarcacions, que és més aviat atlàntic, i comú al fr., oc. i

català antics amb les llengües germàniques de les dues riberes de la Mar del Nord (fr., oc. i cat. *bus*, esc. ant. *būza*, b-al. mj. *būtze*, neerl. mj. *būse*, angl. ant. i mod. *būtse*, *buss*), el qual és també d'origen incert; és poc probable que el nostre *gussi* sigui gaire antic, i més aviat sembla que sigui manllevat del plural genovès *guzzi*. □ 1.ª doc.: *bus*, fi S. XIII; *gussi*, fi S. XIX.

«Voleu vendre es *gussi*? --- No, --- mira: *gussi*, rems, veles, ruixó --- tota sa mea andròmina marinera, tu podries emprar-la --- a mitges de guany --- Mira aquest *gussi*: vint-i-un pams --- un llagut et fóra de mal remolcar, mentre que això és una paia ---», «Es *gussi* d'en Bonosi --- què us sembla? --- Em sembla que --- és a mitja vida, i sa construcció és bona: roure i estraig... res de ferro --- Jo, de tu, el compraria --- me comprometo a fer-te'l haver per 120 escuts, amb tot es --- ormeigs de pesca», Ruyra (*L'Idilli d'en Temme*, en *Pinya de Rosa* II, 167-8, 184, i encara 176, 178, 182, 187, 196, 214, 219, 220 etc.). *DAG.*: «*gussi*: bot petit, barqueta» i (amb mala grafia *gusi*) «Menorca, espècie de bot o llanxa».

És una paraula de la Costa de Llevant (segons *AlcM* també mallorquina, de Palma), en particular de la Costa Brava, de Blanes enllà; car si bé jo l'havia sentit algun cop a pescadors de Sant Pol de Mar (c. 1930) parlant entre ells, fou rarament, i allí deien *bot o*, no distingint-los, usaven *llagut*; en canvi sí que l'havia sentit força a Blanes, Tossa (*bussi*, 1931...); *gussi*, *BDC* XII, 42, *bussi* ib. XII, 17, 90, 104 (amb gravat) i almenys sé que és conegut a l'Escala (1937). Es deu referir al català (encara que no ho digui) el *Vocab. Marítim* de Lorenzo-Murga (1864), p. 105: «*abusi* o <¿> *buso*: bote chico de dos proas, que sirve como el chinchorro de las embarcaciones mayores, y que también se usa para pasear gente en los puertos». L'Arx. Lluís Salvador cita a Menorca «els *gusis* o *gosus*, semblants als *gozzi* genovesos» (*Die Balearen* II, 357, i a la p. 338 dóna el gravat d'un *gussi* de mariscador, cf. el *bolitxo de mariscar*, p. 339). En total en català sembla ser un mot recent, o almenys no consta altrament, per bé que és probable que del català vagi passar al *busi* andalús (*AlcVenceslada*).¹

Les formes certament parentes són les italianes i adriàtiques. Entre aquestes, en primer lloc genovès *gusu*, que també apareix italianitzat com *gozzo* (per l'Oest s'estén fins a Menton: «*gosso*: bateau», Andrews, cap al Sud alguerès *gusso* 'llaüt' *AlcM*). Això mateix es diu *u vùttsu* (o *a várka*) a les illes Lípári,² i a la costa al Sud de Nàpols *vùttsu*.³ Segons P. Skok⁴ és *gussu*, *gossu*, a Gènova, Còrsega, Nàpols, Calàbria i Sicília, i *gozzo*, *guzzo*, a Venècia; d'altra banda *guc* (pron. *guts*) en el serbocroat de la costa dalmàtica, a Ragusa (Dubrovnik) i Rab, definit 'embarcació petita, un poc menor que el *bragots*'.

Ell mateix ja havia indicat a la *ZRPb*. LIV (1933), 210; LVII, 468-9 i 479-80, el lligam que hi veia amb un *barciusius* que surt en l'Estatut llatí de Ragusa, de 1272, per a «navis major quam barca», que contindria el sufix romànic -UCEU (ib. LIV, 451); i en el seu diccionari etimològic declara «versemblant (vjerovat-